
VSF Uppsalas åsikts- och visionsdokument
rörande Uppsala Studentkår och Uppsala universitet

Grundsyn

VSF är ett socialistiskt och feministiskt studentförbund. Det betyder att vi har en konfliktorienterad syn på samhället och på universitetet. Det betyder också att vi problematiserar universitetet utifrån dess roll och funktion i den kapitalistiska och patriarkala samhällskonstruktionen.

Utbildningspolitiska frågor

Grundsyn

En universitetsutbildning är i dagens samhälle i bästa fall en blandad välsignelse. En ökad tjänsteproduktion och informationshantering kräver en bättre utbildad arbetsstyrka vilket i Sverige har tillgodosetts genom en kraftig expansion av statliga universitet och högskolor. Ändå kvarstår synen på högre utbildning som ett privilegium och som en gåva den enskilde individen ska vara tacksam för att få mottaga.

Universitetet delar också upp arbetskraften i olika lag och stänger ute arbetskraft som inte anses platsa för de jobb som utbildningen syftar till. Detta görs genom alltifrån upprätthållandet av en elitistisk universitetskultur till skenbart neutrala antagningskriterier som i själva verket gynnar en viss grupp i samhället. Utbildningen, och särskilt det samhällsvetenskapliga och humanistiska området, upprätthåller och reproducerar vår syn på samhället som atomistiskt, fragmenterat, individualiserat och slumpartat. Samhället beskrivs som så komplicerat att vi omöjligen kan tillskriva det några generella regler eller en lagbundenhet efter vilket den verkar. Inte heller tillåts vi i alltför hög utsträckning namnge kollektiv av individer som ligger i konflikt med andra kollektiv, exempelvis kön och klass. När så ändå görs, kallas det för att anlägga ett perspektiv, vilket i grunden inte ändrar den liberala stomme som präglar utbildningen i stort.

Grundutbildning

Universitetet ska styras efter demokratiska principer och studenterna är en viktig aktör. Ett reellt studentinflytande är ett för studenterna och universitetet gemensamt ansvar. Studenterna ska vara representerade i samtliga beslutande och beredande organ. Studentkåren är garanten för att kontinuitet och kompetens i representationen upprätthålls. Detta säkerställs genom kontinuerliga utbildningar och väl fungerande överlämningar.

Vid varje institution/program ska ett fungerande studieråd finnas. Det är önskvärt att dessa knyts till lokala föreningar för att säkerställa kontinuitet och möjliggöra ansvarsutkrävande.

För att skapa en god förankring i lokala förhållanden är en god dialog mellan studentkåren och lokala utbildningsbevakande sammanslutningar viktig. Kursvärderingar och utvärderingar är ett av många viktiga verktyg i arbetet för en bra utbildning och studiesituation. För att ge avsedd effekt är det viktigt att finna metoder för att uppvärdera dess roll för både studenter och lärare.

Alla som undervisar ska ha gått en pedagogisk grundkurs.

Undervisningen och examinationen bör vara av varierande karaktär, för att på bästa sätt passa alla studenter, samt för att frammana ett aktivt och livslångt lärande.

VSF anser att det är problematiskt att den forskning som sker på universitetet så hårt präglar grundutbildningen, t.ex. leder det lätt till spår-bundenhet vad gäller utveckling av teori och metod på en institution. Studenter som vill bryta med den specifika institutionens traditioner får ofta höra att det inte finns någon som har expertis i någon annan teori eller metod vilket tvingar in studenter i en fälla och förhindrar fritt och kritiskt tänkande.

Anonyma tentamina är en viktig byggsten för att säkerställa rättsäkerhet-

en i examinationsprocessen för den enskilda studenten. När en tentamen är anonym elimineras risken för negativ särbehandling p.g.a. kön eller etnicitet samt personlig antagonism mellan lärare och student.

Alla studenter har rätt till kvalificerad och god handledning. För att undvika godtyckliga beslut och förfaranden bör det finnas fastslagna regler och normer för hur mycket tid och resurser institutionen ska tillhandahålla per student.

Relationen student-handledare är en ojämlik sådan där studenten är utelämnad åt handledarens godtycke. För att motverka förekomsten av trakasserier eller ett på annat sätt kränkande bemötande från handledaren bör studenten ha rätt till byte av handledare utan att för den skull bli utsatt för repressalier av olika slag. Institutionen bör arbeta för en ökad medvetenhet om studentens utsatthet i relationen till handledaren och motverka alla former av maktmissbruk från handledaren.

Ett tvärvetenskapligt förhållningssätt är eftersträvansvärt och ämnesöverskridande studier bör främjas.

Grundläggande och avancerad nivå ska finnas vid samtliga högskolor och universitet.

Regionala högskolor är viktiga för att expandera den högre utbildningen och bredda rekryteringen. De regionala högskolorna utgör ett viktigt inslag i den regionala utvecklingen.

VSF ser problem med ackreditering av högskolor och universitet p.g.a. de kriterier som används. Dels gynnar dessa universitet framför högskolor och dels tekniska och naturvetenskapliga ämnen framför humanistiska och samhällsvetenskapliga. Dessutom beaktar inte kriterierna lärosätenas arbete med mångfald i teori och metod.

VSF anser att antagningsreglerna bör förändras radikalt för att på sikt förändra rekryteringsmönstret. I dagsläget förespråkar VSF alternativa

urvalsformer som intervjuer och antagningsprover. För antagning krävs grundläggande behörighet.

Vid antagning till högre utbildning förespråkar VSF stark positiv särbehandling på grundval av bl.a. kön, klass och etnicitet.

Finansiering och resurstilldelning

Den höga förekomsten av uppdragsutbildning och uppdragsforskning i dagens utbildningsväsende är problematisk. Det är ett enkelt sätt för högskolan att öka sina inkomster och forskningsvolym men tenderar att träna ut den offentligt finansierade utbildningen och forskningen. I dagens ekonomiska situation anser sig dock högskolorna tvingade till den här typen av verksamhet. En starkare offentlig satsning på grundforskning och högre utbildningskvalitet skulle möjliggöra en större självständighet gentemot externa finansiärer.

Uppdragsforskning får inte ske på bekostnad av den offentligt finansierade forskningen.

Uppdragsutbildning bör vara ett komplement till högskolans vanliga utbud, inte en konkurrerande verksamhet.

Idag är den högre utbildningen underfinansierad. Studentkårens arbete bör både fokuseras på att ersättningen per student höjs och att fler får tillgång till högre utbildning. Att ställa kvalitativa och kvantitativa mål som varandras motsatser är otaktiskt för studentrörelsen.

Högre studier är en rättighet för alla. Utbildning är inte en handelsvara och får därmed under inga omständigheter avgiftsbeläggas för någon studentgrupp. På vägen mot en faktiskt avgiftsfri utbildning bör dolda kostnader såsom litteratur, kopieringskostnader samt övriga avgifter avskaffas.

Forskarutbildning

Forskning anger riktlinjer för den fortsatta utvecklingen av utbildningen. Det är därför viktigt att den utvecklas såväl kvantitativt som kvalitativt. Det är av stor vikt att pågående forskning och forskningsresultat presenteras i grundutbildningen. VSF efterlyser mer flexibla lösningar då man måste kunna få doktorera på annat än heltid. Alla antagna till forskarutbildning ska dock ha rätt till heltid.

Alla ska ha samma möjlighet att antas, genomgå samt slutföra forskarutbildning.

Alla tillsättningar ska ske via ett transparent förfaringssätt med öppna och tydliga utlysningssprocesser och urvalskriterier.

VSF anser att högskolorna ska kunna använda positiv särbehandling i urval till forskarutbildningen.

VSF anser att alla doktorander ska antas till motsvarande fyra års heltidstudie. Licentiatexamen skall vara frivillig för doktoranden.

VSF kräver att samtliga personer som bedriver forskarutbildning också är formellt antagna, och tar därmed avstånd från alla former av skuggantagningar.

Alla doktorander ska ha en egen arbetsplats, med erforderlig utrustning.

Alla doktorander ska ha en regelbundet uppdaterad individuell studieplan där rättigheter och skyldigheter för doktoranden, handledare och högskola tydligt framgår.

VSF kräver att alla doktorander har en doktorandanställning, ansvaret för en doktorands försörjning skall ligga hos högskolan. Det är endast genom anställning som doktorander fullt ut omfattas av det sociala trygghetssystemet.

Doktorander ska ha rätt till en fullgod handledning och möjlighet att byta handledare och biträdande handledare.

Doktorander ska ses som studerande, ej som billig arbetskraft i forskningsprojekt.

Reella möjligheter för doktoranders inflytande och engagemang är viktigt och därför är tydliga och generösa prolongationsregler av största vikt.

VSF kräver att forskarutbildningen ska vara avgiftsfri.

VSF är för lärarundantaget. Lärarundantaget skyddar den offentligt finansierade grundforskningen från universitetets potentiella profitbegär.

Studiesociala frågor

Studenternas ekonomi och trygghet

Staten bör ta ett helhetsansvar för studenternas ekonomiska situation.

Studier bör likställas med arbete varför studielön är att föredra. Studielön eliminerar behovet av högre akademikerlöner då ingen längre skuldsätter sig för att studera. Ett första steg är att studiemedlet ska vara till hälften bidrag och hälften lån. Det reella värdet av studiemedlet ska öka och hela summan ska vara pensionsgrundande.

Återbetalningsreglerna för studielån ska vara rimliga och flexibla samt baseras på inkomst. Avskrivning av studielånet ska ske vid pension.

Studenter ska ha rätt till 280 veckors studiemedel. Denna begränsning ska i undantagsfall kunna överskridas, t.ex. för att studenten ska ha möjlighet att ta ut en examen.

Studenter ska omfattas av samma trygghetssystem som arbetstagare. Detta innebär dels att studenterna kan ta del av de arbetsbaserade förmånerna i socialförsäkringssystemet och dels att de omfattas av samma skydd genom arbetsskade- och olycksfallsförsäkringar som arbetstagare.

Studiemiljö

Studenterna ska ha en god studiemiljö, såväl fysisk som psykosocial. En god arbetsmiljö innefattar alltifrån god ergonomi och bra klimatförhållanden till frånvaro av situationer som kan upplevas kränkande.

Universitetet har samma ansvar för studenternas fysiska och psykosociala arbetsmiljö och hälsovård som för de anställdas. Personal och studenter ska delta i arbetsmiljöarbetet på lika villkor.

Det är av stor vikt att studerandeskyddsombud finns vid samtliga institutioner/program. Det är önskvärt att dessa är kopplade till såväl föreningar som studieråd för att säkra kontinuitet och inlemma det i det dagliga arbetet. Utbildningar bör hållas regelbundet.

Bostäder

Alla ska ha rätt till bostad. Bostadsmarknaden är precis som alla andra marknader ett ojämnt forum där i det här fallet säljaren kontrollerar förutsättningarna. Bostadsmarknaden är särskilt benägen att utvecklas mot oligopol med några få stora aktörer som ägare till bostadsstammen. Vid bostadsbrist har hyresvärden möjlighet att ta ut högre hyror, välja bort störande hyresgäster och ta ut högre profit. Att expandera för att möta en ökad efterfrågan behöver inte alls vara förstahandsvalet för en bostadsoligopolist eftersom det kan leda till lägre tryck och därmed lägre hyror, lägre profit. En offentligt ägd aktör är det enda som i längden har intresse av att bygga bort en bostadsbrist med billiga och attraktiva hyresrätter.

Kommunen måste ta ansvaret för studenters bostadssituation samt up-

prätta en kommunal bostadskö som omfattar samtliga hyresrätter i kommunen, såväl privata som offentliga.

Kommunen ska utnyttja den kommunala förköpsrätten till mark, vilket innebär att kommunen alltid blir tillfrågad först när mark finns till salu. Kommunen måste äga marken som man bygger på för att kunna hålla låga byggkostnader och därmed låga hyror.

Studentstaden ska övergå i kommunal ägo.

VSF verkar för att studenter vid Uppsala universitet skall ha tillgång till billiga och ändamålsenliga bostäder under sin studietid. Ingen skall hindras i sina studier på grund av bostadsbrist. VSF vill vidare att tillgången på bostäder öppet redovisas och att informationen görs tillgänglig för nuvarande och blivande studenter. Att ha tillgång till en bra bostad är en förutsättning för bra studieresultat, eftersom bostaden är både sov- och arbetsplats.

Kommunen har ett särskilt ansvar att ordna övergångsbostäder för nyinflyttade studenter, t ex enkla tillfälliga bostäder i utbyte mot att studenten skriver sig i Uppsala.

Jämlikhet och jämställdhet

Alla människor ska ha lika möjlighet att studera och därför måste universitetet genomsyras av jämlikhet. Jämlikhet innebär lika möjligheter för alla oavsett klass, kön, etnicitet, sexuell läggning, religion, eventuella funktionshinder eller föräldraskap.

Universitetet av idag är inte jämlikt då den sociala snedrekryteringen fortfarande är stark. Att motarbeta den sociala snedrekryteringen måste vara högt prioriterat både på lokal och på nationell nivå.

För mer information om VSF åsikter i frågor som rör jämlikhet och jämställdhet hänvisas till andra centrala åsiktsdokument.

Kårorganisatoriska frågor

VSF är för kårobligatoriet. Kåreerna under obligatoriet är att likna vid en studentkommun. Kåren hanterar alltifrån försäkringsfrågor till fackligt inflytande över utbildningen till opinionsbildning i frågor som rör studenter. Utbildningsbevakning och arbete med studiesociala frågor är kårens huvuduppgifter. Vad som ingår inom ramen för detta ska bestämmas av studenterna.

Studentkåren ska ha exklusiv rätt att utse studentrepresentanter i beslutande och beredande organ vid Uppsala universitet.

Kårens politiska dagordning bestäms på bästa sätt i ett partisystem genom allmänna val i en valkrets bestående av kårens medlemmar.

VSF anser att Uppsala studentkårs arbete ska styras av närhet till studenten. Den verksamhet som bäst utförs i fakultetsråd och studieråd eller motsvarande ska drivas där.

En stor fakultetsövergripande kår har många fördelar. En stor kår kan agera politiskt gentemot universitet, kommun och stat då resurser finns till att både hantera dagskrav genom ombudsverksamhet och studeranderepresentation i universitetsorgan samt långsiktigt påverkansarbete genom kampanjer och lobbyverksamhet. En stor kår gör effektivitetsvinster genom att kunna erbjuda mycket verksamhet för relativt lite medel per student. Studenternas sociala och politiska organisering står på en ständigt instabil grund p.g.a. den höga omsättningen av studenter. Behovet av kontinuitet och stabilitet är därför stort. Kåren har under gällande obligatorium de ekonomiska resurserna att agera nav i studenternas föreningsliv. Detta görs genom stödinsatser, ekonomiskt bidrag samt samordning av verksamhet som faller inom ramen för kårens syfte. Studentrörelsen kan endast nå betydande resultat när den står oberoende från andra aktörer. Kårens inkomst bör därför till största del komma från studenterna själva genom medlemskapsavgifter. Extern finansiering kan tillåtas så länge kårens oberoende ställning säkerställs.

Kåren måste ha ett väl utbyggt system för att kunna hantera studenters politiska dagskrav. På institutionsnivå ska kåren underlätta för utbildningsbevakande föreningar och enskilda studenters arbete med att driva fall inom och utanför institutionsstyrelserna. På fakultetsnivå bör kåren arvoda studiebevakare till den grad att en självständig verksamhet kan planeras och genomföras. Den centrala kåren bör förfoga över studentombud och jämlikhetsombud för att kunna hantera svårare fall av kränkningar.

Kåren ska ha en medlemstidning med redaktionell frihet och ett tydligt direktiv att granska kårens verksamhet, universitetet och den utbildningsspolitiska scenen.

Kåren ska ha en jämlikhets- och jämställdhetsplan som ständigt uppdateras och förnyas.

Kåren ska ständigt sträva efter jämlikhet och jämställdhet i all dess verksamhet och rekrytering.

